

Panker Csaba:

MELYIK ZRÍNYI MIKLÓS KAPOTT URALKODÓI KEGYKÉNT PÉNZVERÉSI JOGOT?

A numizmatákat és a történészeket egyaránt sokáig foglalkoztatta az a kérdés, igaz-e, hogy *Zrínyi Miklós* (1508-1566), a *szigetvári hős* pénzverési joggal rendelkezett. Egyesek szerint tallért és garast is veretett királyi engedéllyel, melyeken saját jegyeit is feltüntethette.

Szemben sok szakirodalom szerzőjével két jeles numizmatánk, *Unger Emil* és *Huszár Lajos* nem állítja határozottan, hogy ez a *Zrínyi Miklós* veretett pénzt. Tekintsük hát át röviden a történelmi forrásokat, melyekből talán kiderül, ki is verethette azokat a bizonyos pénzeket!

A másik *Zrínyi Miklósról* (? -1534), az *apáról* kevés írásos dokumentum maradt fenn. Legfőbb ténykedése a családi javak gyarapítása volt. Kora többi oligarchájától semmiben sem különbözött, céljai elérése érdekében semmilyen eszköztől nem riadt vissza. Mint *II. Lajos* alattvalója, már 1524-ben titkos alkudozást folytat *Ferdinánd ausztriai herceggel* - a későbbi *I. Ferdinánddal* - arról, hogy átadja neki gozdanskói és besnyicei bányáit krajnai és istriai birtokokért cserébe. A bányák komoly anyagi értéket jelenthettek, mert *Ferdinánd* egy terjedelmes grófságot falvaival együtt, és egy várost is hajlandó volt adni értük.

Erről a titkos alkuról azonban *Budán* is értesültek. *II. Lajos* tiltakozott sógoránál, *Ferdinándnál*, ugyanis *Zrínyi* ezeket a bányákat már jóval előbb a magyar kormánynak ígérte. Ennek a - *II. Lajossal* folytatott - korábbi egységnek eredménye lehetett, hogy *Zrínyi Miklós* dénárokat verethetett. Ismert példányain 1521 és 1526 évszám mellett *II. Lajos* neve és a *Zrínyiek sasszárnyas címere* szerepel.

A mohácsi katasztrófa és II. Lajos halála után a horváth főurakkal egyetemben Zrínyi Miklós is - alig két héttel Ferdinánd 1526. december 16-i magyar királlyá koronázását követően - hűségesküt tesz a Habsburg uralkodónak. Továbbra is verethetett pénzt - ebben bizonyára szerepet játszhattak a korábbi bányaalkuk is -, már Ferdinánd nevével, de továbbra is saját - sasszárnyas - címerével.

Ferdinánd 1529. november 18-án ugyanolyan magyar pénz verésére adott engedélyt Zrínyi Miklósnak Grazdanskóban, mint a többi verdében. Okmányok azt bizonyítják, hogy Zrínyi a pénzverés jogát 1532. május 15-én átengedte két laibachi polgárnak. Pénzverést legkésőbb 1534-ig folytathatott, mert 1534 tavaszán említik az okmányok nevét utoljára. 1533 után már nem is fordul elő több Zrínyi-címeres veret.

Fia történelmünkbe a "szigetvári Zrínyi"-ként vonult be. Minden bizonnyal 1508-ban született, így nem valószínű, hogy mint gyermek, vagy akár később, mint 21 éves ifjú pénzverési jogot kapott volna. Befolyása és hatalma is csak 1539 után nőtt meg.

További szempont lehet, hogy a kérdéses érmeken szereplő címerábrázolásban csak a sasszárny szerepel, míg a szigetvári Zrínyi Miklóst ábrázoló metszeteiken a címerpajzsban a szárny mellett mindenütt kőbástya is látható, mégpedig a Hampó család csáktornyai birtokainak megszerzése megörökléseként.

E fenti rövid áttekintés után tehát mi is bátran állíthatjuk - a két jeles numizmatával együtt -, hogy a Zrínyi-érmek *nem* a szigetvári hős, hanem apja, az 1534-ben elhunyt Zrínyi Miklós nevéhez fűződnek.